

Raadsinformatiebrief:

Datum:	22 september 2020
Registratienummer:	Z/20/148751 242672

Deze informatiebrief wordt opgenomen op de eerstvolgende lijst van ingekomen stukken voor de Raad.

Onderwerp(en):

In deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de harmonisatie en ontwikkeling van het kunst- en cultuurbeleid in onze gemeente.

1. Harmonisatie

Alle drie voorgaande gemeenten hadden aandacht voor kunst en cultuur in de vorm van een cultuurnota dan wel subsidiebeleid op het gebied van kunst en cultuur met als doelstelling: erkenning en waardering voor het cultureel en sociaal belang van het verenigingsleven en ondersteuning van het muziekonderwijs en cultuureducatie.

Verenigingen

Zoals ook in de vastgestelde notitie 'Samen maken wij Beekdaelen' erkennen wij dat culturele verenigingen een waardevolle betekenis voor de gemeenschap hebben. De leden genieten van de actieve beleving van cultuur, de toeschouwers en toehoorders op een passieve manier. Ook de sociale functie speelt een grote rol. Zowel actief als passief genieten vindt nagenoeg altijd in groepsverband plaats. Het brengt mensen samen en schept gezelligheid. De culturele verenigingen zijn voor een groot deel verantwoordelijk voor de leefbaarheid en gemeenschapszin in de vele kernen van Beekdaelen.

Voor ons als gemeente is het uitgangspunt dat inwoners als lid van een vereniging hun hobby kunnen beoefenen en de vereniging een meerwaarde heeft voor de gemeenschap. Dat ondersteunen wij middels waarderingssubsidies en accommodaties; daarnaast faciliteren en stimuleren wij de verenigingen waar mogelijk.

Ten aanzien van het proces omtrent de harmonisatie en de (latere) herijking van de waarderingssubsidies aan verenigingen, bent u eerder geïnformeerd.

Muziekonderwijs

Het muziekonderwijs werd in de voormalige gemeenten op verschillende wijze ondersteund. Momenteel wordt de mogelijkheid onderzocht om alle muziekverenigingen op eenzelfde manier te subsidiëren en een vrije keuze te geven in de wijze waarop het muziekonderwijs binnen hun muziekkorps wordt geregeld. Het zelf maken van die keuze past in de gemeentelijke doelstelling van zelfsturing. Ook bij het muziekonderwijs voor particulieren onder de 18 jaar wordt in het kader van de harmonisatie bekeken op welke wijze dit beleid voor Beekdaelen wordt gecontinueerd.

Cultuureducatie

Kunst en cultuur behoren, net als het aanleren van cognitieve en sociale vaardigheden, tot de ontwikkeling van een kind naar volwassenheid. Wij vinden het daarom belangrijk dat het kind op jonge leeftijd kennis maakt met kunst en cultuur.

Wij zijn voornemens om vanaf 2021 cultuureducatie voor zowel het basis- als het voortgezet onderwijs via PIT cultuurwijzer uit te laten voeren, omdat het merendeel van de VO-leerlingen in Parkstad naar de middelbare school gaat.

In onze beleidsvisie cultuur –raadsbehandeling in december- leggen wij bovenstaande uitgewerkt aan u voor.

2. Kadernota en uitvoeringsprogramma kunst en cultuur

Door de herindeling is het momentum ontstaan om een kwaliteitsslag te maken met betrekking tot het kunst en cultuurbeleid. Kunst en cultuur dragen bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat en biedt volop kansen voor toerisme en recreatie. Kunst en cultuur bevorderen ontmoetingen en zijn een aantrekkelijke vrijetijdsbesteding, zowel actief als passief. Cultuur draagt bij aan het besef, het uitdragen en het vernieuwen van de eigen en gezamenlijke identiteit. Kunst en cultuur bevorderen sociale cohesie.

Het is daarom van belang dat Beekdaelen haar ambities op het gebied van kunst en cultuur helder heeft en vervolgens vertaalt naar een kadernota en uitvoeringsprogramma. In deze kadernota zal worden geformuleerd waar wij voor staan, wat onze visie en missie is en wat de doelen zijn. Het uitvoeringsprogramma omschrijft op welke manier het beleid in praktijk wordt gebracht en resulteert (onder andere) in subsidievoorwaarden.

Aanpak

Het ontwikkelen van een nieuw kunst- en cultuurbeleid vergt onderzoek. Onderzoek naar de bestaande situatie, naar mogelijkheden, naar samenhang, naar samenwerking, naar fondsen, naar behoeften en naar integraliteit. Hiertoe worden verschillende documenten bestudeerd (Leven en werken in het landschap, Ons Beekdaelen maken we samen, Uitgangspunten cultuurstelsel (Rijk), Cultuur dichtbij, dichtbij cultuur (Raad voor Cultuur), Ruimte voor cultuur (provincie Limburg) en aanpak Stedelijke Cultuurregio Zuid) en vele gesprekken gevoerd met onder andere vertegenwoordigers van het verenigingsleven, met het Huis voor de Kunsten, buurgemeenten, professionals in de kunst- en cultuursector en instellingen of initiatieven. Deze informatie leidt uiteindelijk tot een toekomstambitie en wellicht een groeiscenario.

Richting

Uit het onlangs opgestarte onderzoek volgt nu al dat er enorm veel potentieel is. Vooral in het leggen van linken en samenwerkingsverbanden – binnen en buiten de gemeente(grenzen) - kan een meerwaarde worden gevonden. Beekdaelen wordt gepromoot als groene long en landelijke gemeente met prachtige vergezichten, fietsroutes, paardenroutes en bourgondische eetgelegenheden. Maar ook als een gemeente die rijk is aan kastelen, monumenten en cultuurhistorie. Beekdaelen heeft letterlijk een gevarieerd cultureel landschap. Dit culturele landschap echter, geniet nog te weinig bekendheid en status in en buiten de regio. Waarschijnlijk heeft dat te maken met het ontbreken van een professionele culturele infrastructuur, hetgeen wil zeggen dat in Beekdaelen geen professionele culturele instelling of museum is gevestigd. Overigens is dat niet vreemd; Beekdaelen grenst direct aan Heerlen en Sittard-Geleen en op wat verdere afstand Maastricht. Deze drie grote steden hebben een uitgebreide culturele infrastructuur waar de inwoners van Beekdaelen gebruik van kunnen maken. Aanbod genoeg. Het ontbreken van de professionele instelling - de bibliotheek buiten beschouwing gelaten - betekent echter ook het ontbreken van een professionele trekker of aanjager om nieuwe initiatieven te ontplooiën of als gesprekspartner in culturele

ontwikkelingen in de regio. Samenwerking met de buursteden op cultureel vlak is beperkt. Er is wel samenwerking op het gebied van cultuureducatie (aansluiting bij het Rijksprogramma cultuureducatie met kwaliteit) en muziekonderwijs.

Beekdaelen kent een levendig verenigingsleven. Er zijn maar liefst 281 verenigingen geregistreerd waarvan bijna 100 op cultureel gebied (exclusief Sinterklaas en parochies). Harmonieën, fanfares en koren zijn de grootst in aantal, gevolgd door carnavalsverenigingen, de schutterijen, toneelverenigingen, heemkunde (historische) vereniging en de zogenaamde cultuur algemeen. Met name een aantal harmonieën en fanfares zijn serieuze spelers binnen de 'hafawereld'.

Beekdaelen is een gemeente met veel cultuurhistorie en monumenten. In de nieuwe Beekdaelenroute wordt al verwezen naar een aantal hotspots waaronder bijvoorbeeld Noonke Buusjke, De Reus van Schimmert, Kasteel Etzenrade en de Beukenberg. Beekdaelen kent veel, nog verborgen, cultuurhistorische verhalen. Er zijn 251 Rijksmonumenten; een schat aan architectuur. Wegkruizen en kapellen vormen ook onderdeel van de cultuurhistorie en zijn voor het merendeel 'in handen' van buurtverenigingen.

Op het gebied van beeldende kunst zijn er verschillende initiatieven. De kunst in de openbare ruimte wordt beheerd door het LOKC (lokaal overleg kunst en cultuur Nuth). Het eerste kunstwerk (Marijke de Goey) in de openbare ruimte als gemeente Beekdaelen is geplaatst aan de fietsbrug in Schinveld. Het LOKC organiseerde in het verleden regelmatig tentoonstellingen in het gemeentehuis van Nuth. Verder zijn er verschillende kunstroutes waaronder Kunst in Schinnen, Rondje Watertoren in Schimmert en de Poëzieroute in Wijnandsrade. In Oirsbeek is de Stichting Kreatief Oirsbeek waar cursussen en workshops gevolgd kunnen worden. Er is een groot aantal professionele- en amateurkunstenaars gevestigd in Beekdaelen.

Toekomstige beleid: versterken, verbinden en vernieuwen

Vanuit de kracht van Beekdaelen willen wij de bestaande parels oppoetsen en nieuwe richtingen inslaan. Wij willen onze inwoners en ook onze bezoekers, verrassen, verwonderen en inspireren. Om dit te bereiken is zichtbaarheid van het culturele potentieel nodig alsook het maken van een kwaliteitsslag in het aanbod en samenwerking. Het nieuwe cultuurbeleid van Beekdaelen zet in op versterking, verbinding en vernieuwing.

Visie: Kunst en cultuur geven vorm aan zowel ons gezamenlijk verleden als ook onze toekomst. Ze verwoorden en verbeelden onze identiteit. Kunst en cultuur bevorderen ontmoetingen en dragen bij aan de sociale cohesie. Door in aanraking te komen met kunst en cultuur raken mensen geïnspireerd, wordt het blikveld verruimd en komen talenten tot bloei. Kunst en cultuur verrijkt.

Missie: Kunst en cultuur dragen bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat, woonklimaat en leefbaarheid. Daarom streeft de gemeente naar een divers cultureel aanbod dat voor iedere inwoner (en bezoeker) van Beekdaelen toegankelijk is. Versterken, verbinden en vernieuwen zijn hierbij de kerndoelen. De kadernota wordt opgebouwd aan de hand van de doelstellingen versterken, verbinden en vernieuwen. De kracht van Beekdaelen – met nadruk op de cultuurhistorie en natuur & cultuur – zal worden uitgewerkt. Ook de volgende specifieke aandachtspunten komen aan bod: muziekeducatie, cultuureducatie en participatie, Hafa, amateurkunst en volkscultuur, cultuurhistorie, beeldende kunst, vormgeving en architectuur, evenementen en festivals.

Een nieuw beleid betekent uiteraard een nieuwe aanpak en heeft ook consequenties voor de inzet van het beschikbare c.q. benodigde budget.

Vervolgtraject:

Zoals hierboven is aangegeven, gaat het enerzijds om harmonisatie van beleid waarmee verschillen tussen de voormalige gemeenten Nuth, Schinnen en Onderbanken worden overbrugd en anderzijds om de vaststelling van onze visie op hoofdlijnen op het cultuurbeleid voor Beekdaelen.

Voor uw raadsvergadering van december aanstaande zal een voorstel worden geagendeerd betreffende de harmonisatie van beleid én vaststelling van de visie op hoofdlijnen op het cultuurbeleid Beekdaelen.

Op basis van de dan door uw raad vastgestelde visie, gaan wij in samenwerking met de partners over tot vertaling van de doelstellingen naar concrete activiteiten en afspraken om de visie tot uitvoering te kunnen brengen. In 2021 zal derhalve een concreet Uitvoeringsprogramma Cultuur volgen.

Burgemeester en wethouders van Beekdaelen,

De secretaris,

De burgemeester,

Mevr. Mr. N.M.A. Ramaekers

Dhr. ing. E. Geurts